

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kibővített ötödik tanács)

2007. október 25.*

A T-27/03., T-46/03., T-58/03., T-79/03., T-80/03., T-97/03. és T-98/03. sz. egyesített ügyekben,

az **SP SpA** (székhelye: Brescia [Olaszország], képviselik: G. Belotti és N. Pisani ügyvédek)

felperesnek (T-27/03. sz. ügy),

a **Leali SpA** (székhelye: Odolo [Olaszország], képviselik: G. Vezzoli és G. Belotti ügyvédek)

felperesnek (T-46/03. sz. ügy),

az **Acciaierie e Ferriere Leali Luigi SpA** (székhelye: Brescia [Olaszország], képviselik: G. Vezzoli, G. Belotti, E. Piromalli és C. Carmignani ügyvédek)

felperesnek (T-58/03. sz. ügy),

* Az eljárás nyelve: olasz.

az **Industrie Riunite Odolesi SpA (IRO)** (székhelye: Odolo [Olaszország], képviseli: A. Giardina ügyvéd)

felperesnek (T-79/03. sz. ügy),

a **Lucchini SpA** (székhelye: Milánó [Olaszország], képviselik kezdetben: A. Santa Maria és C. Biscaretti di Ruffia, később: M. Delfino, M. van der Woude, S. Fontanelli és P. Sorvillo ügyvédek,

felperesnek (T-80/03. sz. ügy),

a **Ferriera Valsabbia SpA** (székhelye: Odolo)

a **Valsabbia Investimenti SpA** (székhelye: Odolo)

(képviselek őket: D. Fosselard és P. Fattori ügyvédek)

felpereseknek (T-97/03. sz. ügy),

az **Alfa Acciai SpA** (székhelye: Brescia, képviselik: D. Fosselard, P. Fattori és G. d'Andria ügyvédek)

felperesnek (T-98/03. sz. ügy),

támogatja őket:

az **Olasz Köztársaság** (képviselik: I. Braguglia és M. Fiorilli, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó,

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: L. Pignataro-Nolin és A. Whelan, meghatalmazotti minőségben, segítőkük a T-27/03. és a T-58/03. sz. ügyben: M. Moretto ügyvéd, a T-79/03., a T-97/03. és a T-98/03. sz. ügyben: P. Manzini ügyvéd)

alperes ellen

benyújtott, az ESZAK-Szerződés 65. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/37.956 „betonvas rúd”-ügy) 2002. december 17-én hozott C (2002) 5087 végleges bizottsági határozat teljes vagy részleges megsemmisítésére irányuló kérelmeinek tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK
ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (ötödik kibővített tanács),

tagjai: M. Vilaras elnök, M. E. Martins Ribeiro, F. Dehousse, D. Šváby és K. Jürimäe bírák,

hivatalvezető: J. Palacio González főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. szeptember 19-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér

Az ESZAK-Szerződés rendelkezései

- 1 Az ESZAK-Szerződés 36. cikke így rendelkezik:

„A jelen Szerződésben előírt pénzbeli szankciók meghozatala, illetve kényszerítő bírságok rögzítése előtt a Bizottságnak lehetővé kell tennie, hogy az érdekelt benyújthassa az észrevételeit.

[...]”

- 2 Az ESZAK-Szerződés 47. cikke kimondja:

„A Bizottság jogosult a feladata elvégzéséhez szükséges információkat beszerezni. Elvégeztetheti továbbá az ehhez szükséges ellenőrzéseket.

[...]”

3 Az ESZAK-Szerződés 65. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen:

- a) az árak meghatározása vagy rögzítése;

- b) a termelés, az értékesítés, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozása vagy

- c) a piacok vagy a beszerzési források felosztása.

(2) A Bizottság azonban meghatározott termékekre engedélyezi a szakosított megállapodásokat, közös vásárlási vagy eladási megállapodásokat, amennyiben [bizonyos feltételek teljesülnek] [...].

(3) A Bizottság a 47. cikk rendelkezéseinek megfelelően jogosult minden, a jelen cikk alkalmazásához szükséges információt megkapni, vagy az érdekeltekhez intézett különleges kérés, vagy a vele közlendő megállapodások, döntések vagy magatartások jellegét meghatározó rendelet útján.

(4) A jelen cikk (1) bekezdése értelmében tiltott megállapodások és döntések semmiesek, és azokra a tagállamok bíróságai előtt nem lehet hivatkozni.

A Bizottság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik – a Bíróság előtti keresetekre is figyelemmel – annak megállapítására, hogy a hivatkozott megállapodások vagy döntések megfelelnek-e a jelen cikk rendelkezéseinek.

(5) A Bizottság határozatot hozhat azon vállalkozásokkal szemben, amelyek semmis megállapodást kötöttek, és választott bíróság, elállás, bojkott, vagy egyéb eszközök útján alkalmazták, illetve alkalmazni próbálták azt a semmis megállapodást vagy döntést, amelynek engedélyezését elutasították, vagy visszavonták, vagy olyan vállalkozásokkal szemben, amelyek tudottan hamis, vagy torzított információk révén szereztek engedélyt, illetve olyanokkal szemben, amelyek az (1) bekezdésben foglalt rendelkezésekkel ellentétes magatartást tanúsítanak, a jelen cikkel ellentétes megállapodás, döntés vagy magatartás tárgyát képező termékek által elért forgalom legfeljebb kétszeresével egyenlő összegű bírságot, illetve kényszerítő bírságot szabhat ki, annak sérelme nélkül, ha ennek célja a termelés, az értékesítés, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozása, ez az összeg bírság esetén legfeljebb a szóban forgó vállalkozások éves forgalmának 10%-ával, kényszerítő bírság esetén pedig a napi forgalom 20%-ával növelhető.”

4 Az ESZAK-Szerződés – annak 97. cikke értelmében – 2002. július 23-án lejárt.

Az ESZAK-Szerződés lejártából fakadó versenyjogi kérdések kezelésének bizonyos szempontjairól szóló bizottsági közlemény

5 A Bizottság 2002. június 18-án elfogadta az ESZAK-Szerződés lejártából fakadó versenyjogi kérdések kezelésének bizonyos szempontjairól szóló bizottsági közleményt (HL C 152., 5. o., a továbbiakban: a 2002. június 18-i közlemény).

6 A 2002. június 18-i közlemény 2. pontja kimondja, hogy e közlemény célja:

- „– az EK-Szerződés rendszerére történő áttérésből adódó legfontosabb anyagi és eljárásjogi módosítások összefoglalása azon piaci szereplők és a tagállamok részére, amelyeket az ESZAK-Szerződés és annak származékos joga érint [...],

- annak magyarázata, hogy a Bizottság hogyan szándékozik az ESZAK-rendszerről az EK-rendszerre való áttérésből adódó sajátos problémákat megoldani a megállapodások, az erőfölénnyel való visszaélés [...], az összefonódások ellenőrzése [...], valamint az állami támogatások ellenőrzése terén”.

7 A 2002. június 18-i közlemény 31. pontja – amely az ESZAK-rendszerről az EK-rendszerre való áttérésből adódó sajátos problémákkal foglalkozik – a következőképpen hangzik:

„Amennyiben a megállapodásokra alkalmazandó közösségi versenyszabályok alkalmazása során a Bizottság az ESZAK-Szerződés hatálya alá tartozó jogsértést állapít meg, az alkalmazandó anyagi jog – az alkalmazás időpontjától függetlenül – a jogsértést létrehozó tényállás megvalósulásakor hatályos jog lesz. Mindenesetre eljárás jogi szempontból az ESZAK-Szerződés lejártát követően alkalmazandó jog az EK-jog lesz [...]”.

Közigazgatási eljárás

- 8 2000 októberétől decemberéig a Bizottság az ESZAK-Szerződés 47. cikkének megfelelően vizsgálatokat folytatott egyes olasz betonvasrúd-gyártóknál, valamint egy olasz vas- és acélgyártó vállalkozásokat tömörítő társulásnál. Az ESZAK-Szerződés 47. cikke értelmében továbbá információkérést intézett hozzájuk.
- 9 2002. március 26-án a Bizottság megindította a közigazgatási eljárást, és az ESZAK-Szerződés 36. cikke értelmében megállapította kifogásait. A jelen ügyek felperesei szerepeltek a kifogásközlés címzettjei között.
- 10 A felperesek benyújtották a kifogásközléssel kapcsolatos írásbeli észrevételeiket. A T-80/03. sz. ügy felperese kivételével az összes felperes kérte, hogy álláspontját szóban is előadhassa. A meghallgatási tisztviselő ennek érdekében 2002. június 13-ra tűzte ki a meghallgatás időpontját.
- 11 2002. augusztus 12-én a Bizottság kiegészítő kifogásokat intézett az eredeti kifogásközlés címzettjeihez. A kiegészítő kifogásközlésében a Szerződés [81.] és [82.] cikkének végrehajtásáról szóló, 1962. február 6-i 17. (első) rendelet (HL 1962. 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 19. cikke alapján a Bizottság kifejtette az ESZAK-Szerződés lejártát követő eljárás lefolytatására vonatkozó álláspontját.
- 12 A felperesek benyújtották a kiegészítő kifogásközlésre vonatkozó írásbeli észrevételeiket. A tagállamok képviselőinek jelenlétében 2002. szeptember 30-án sor került a második meghallgatásra.

A megtámadott határozat

13 A Bizottság 2002. december 17-én az ESZAK-Szerződés 65. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/37.956 – „beton megerősítéséhez való rudak”-ügy) meghozta C (2002) 5087 végleges bizottsági határozatot (a továbbiakban: megtámadott határozat).

14 A megtámadott határozat bevezetése a következőképpen hangzik:

„Tekintettel az Európai Szén-és Acélközösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 65. cikkére,

tekintettel a Bizottsággal közölt információkra, valamint az ESZAK-Szerződés 47. cikke értelmében a Bizottság alkalmazottai által végzett vizsgálatokra,

tekintettel a felek nevében és érdekében az ESZAK-Szerződés értelmében benyújtott írásbeli észrevételekre,

a megállapodásokkal és erőfölénnyel foglalkozó tanácsadó bizottsággal folytatott konzultációt követően

[...]”.

- 15 Az ESZAK-Szerződés lejártával kapcsolatos jogkövetkezményekre vonatkozóan a Bizottság először a megtámadott határozat (331) preambulumbekzdésében a 2002. június 18-i közlemény 31. pontjára hivatkozott.
- 16 A Bizottság továbbá a megtámadott határozat (333)–(344) preambulumbekzdésében megvizsgálta, hogy az ESZAK-Szerződés 65. cikkének a felperesekkel szemben felhozott jogsértésekre való alkalmazása nem vitatható-e a *lex mitior* (méltányosság) elve alapján.
- 17 Ennek érdekében a megtámadott határozat (335) preambulumbekzdésében emlékeztetett, hogy „az ESZAK-Szerződés azon két rendelkezése, amely elvben kevésbé kedvezőnek minősülnek [egyrészt] az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdése, mivel (az EK 81. cikk (1) bekezdéssel ellentétben) nem követel[te] meg, hogy jogsértés álljon fenn, illetve, hogy a versenyt korlátozó megállapodás hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre [...], [másrészt] az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése, mivel azt ír[t]a elő, hogy lehetőség van a megállapodás tárgyát képező termékek révén elért forgalom legfeljebb kétszeresével egyenlő összegű bírság kiszabására (miközben az EK-jogból eredő 17. rendelet 15. cikkének származékos jogi szabályozása nem ír elő ilyen lehetőséget) [...]”.
- 18 Miután a Bizottság a megtámadott határozat (337)–(341) preambulumbekzdésében megállapította, hogy a megtámadott határozatban meghatározott megállapodás hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, a határozat (343) preambulumbekzdésében kijelentette, hogy „hivatalosan a felek tudomására hozta, hogy [...] nem áll szándékában egyik vállalkozással szemben sem az Európai Unió területén az ESZAK-termékek révén megvalósított éves forgalom 10%-ánál magasabb büntetést kiszabni”, és hogy „ez a felső határ (amelyet az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése egyébként is előír azon megállapodásokra nézve – és ilyen a jelen ügy tárgyát képező megállapodás is –, amelyeknek a termelés korlátozása a célja) egyébiránt a vállalkozásokra nézve kedvezőbb [volt], mint az 1962. február 6-i 17. rendelet 15. cikkében megállapított felső határ, amely a 10%-os felső határt az összes termék világméretű forgalma alapján rendelkezik kiszámítani”.

19 A Bizottság a megtámadott határozat (344) preambulumbekzdésében arra a következtetésre jutott, hogy „konkrétan az EK-Szerződés alkalmazása nem lenne kedvezőbb, és ebből következően még ha úgy vélnénk is, hogy lehetőség van a *lex mitior* elv alkalmazására, ezen elvre nem lehet hivatkozni az ESZAK-Szerződés anyagi jogának a jelen határozat címzettjeivel szemben sérelmezett magatartásokra való alkalmazásának vitatása érdekében”.

20 Az ESZAK-Szerződésnek a lejárt utáni alkalmazására vonatkozó hatáskörével kapcsolatosan a Bizottság a megtámadott határozat (348)–(352) preambulumbekzdésében az alábbiakat fejtette ki:

„(348) [...] Az EK-Szerződés és az ESZAK-Szerződés ugyanannak a jogrendnek, vagyis a közösségi jognak része, amelyen belül az utóbbi szerződés 2002. július 23-ig *lex specialis*-t alkotott. Ez azt jelenti, hogy elvileg 2002. július 24-től kezdve az előzőleg az ESZAK-Szerződés hatálya alá tartozó ágazatok – annak eljárásjogi rendelkezéseiből, valamint a származékos jogszabályokból fakadóan – a tulajdonképpen *lex generalis* EK-Szerződésből eredő, a fentieknek megfelelő származékos jogi normák hatálya alá tartoznak.

(349) Emlékeztetni kell, hogy a tagállamok 1965. április 8-án olyan szerződést kötöttek, amely létrehozta az Európai Közösségek [egységes] Tanácsát és [egységes] Bizottságát. Arra is emlékeztetni kell, hogy az [EU] 3. cikk úgy rendelkezik, hogy »[az] Unió egységes intézményi kerettel rendelkezik, amely – a közösségi vívmányokat tiszteletben tartva és továbbfejlesztve – biztosítja a céljai elérése érdekében végzett tevékenységek összhangját és folytonosságát«. Végül emlékeztetni kell arra, hogy az EK 305. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy »[e] szerződés rendelkezései nem módosítják az Európai Szén- és Acélközösséget létrehozó szerződés rendelkezéseit, különösen a tagállamok jogaira és kötelezettségeire, a Szén- és Acélközösség intézményeinek hatáskörére, valamint az említett szerződésnek a közös szén- és acélpiac működésére vonatkozó szabályait«.

- (350) A *lex specialis* hatálya megszűntének következményeit mindenesetre pontosítani kell azon rendelkezések tekintetében, amelyek a Bizottságot bírság kiszabására jogosítják fel. Ebben az esetben a tényállás megvalósulásakor hatályos anyagi jog alkalmazása indokoltnak tűnik, ugyanakkor az azóta elfogadott eljárásjogi szabályok alkalmazását fenn kell tartani.
- (351) A 2002. június 18-i közleménnyel a Bizottság nem akart, és soha nem is tudott átmeneti rendelkezéseket megállapítani. A Bizottság az átláthatóságot szem előtt tartva csupán arra szorítkozott, hogy *ex ante* elmagyarázza, hogy az általános jogelvek alapján milyen módon kerül [majd] sor a két szerződés közötti átmenetre.
- (352) Ebből a szempontból a 17. rendeletnek az eljárást követő alkalmazása megfelel azon elvnek, miszerint az alkalmazandó eljárásjogi szabályok a szóban forgó intézkedés elfogadásakor hatályban lévő rendelkezések. Ugyanezen tekintetben a Bizottság nem tartotta szükségesnek az első meghallgatás megismétlését, amelyen a tagállamok képviselői nem vettek részt, mivel az ESZAK-Szerződés eljárásjogi szabályai nem írták elő az utóbbiak részvételét. Ezen túlmenően – amint ezt a [2002. június 18-i] közlemény 26. pontja kiemeli – az ESZAK-Szerződés alapján érvényesen elfogadott eljárásjogi szabályokat úgy kell tekintetni, hogy azok megfelelnek az ESZAK-Szerződés lejártakor az EK-Szerződésben lefektetett megfelelő eljárásjogi intézkedések feltételeinek. Azt is hangsúlyozni kell, hogy semmiféle alaki kapcsolat nem áll fenn a tagállamok képviselőinek meghallgatására vonatkozó rendelkezések [az EK-Szerződés [81.] és [82.] cikke alapján kezdeményezett eljárásokban a felek meghallgatásáról szóló 2842/98/EK bizottsági rendelet 11. cikke], valamint a konzultatív bizottsággal való konzultációra vonatkozó rendelkezések (a 17. rendelet 10. cikke) között.”

- 21 Miután a Bizottság a megtámadott határozat (358)–(513) preambulumbekzdésében megvizsgálta az ESZAK-Szerződés 65. cikke (1) bekezdésének az abban meghatározott vállalkozások és vállalkozások társulásainak a magatartására való alkalmazhatóságát, az (514) preambulumbekzdésben a következőket állapította meg:

„Az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (2) bekezdése értelmében a Bizottság engedélyezi a szakosított megállapodásokat, közös vásárlási vagy eladási, illetve az ezzel – jellemükénél és hatásuknál fogva – szigorúan megegyező megállapodásokat, amennyiben azok megfelelnek bizonyos előre meghatározott feltételeknek. A jelen határozatban meghatározott korlátozó megállapodás nem engedélyezhető, mivel nem felel meg az engedélyezhető megállapodástípusoknak. Olyan megállapodásról van szó ugyanis, amely az árak rögzítésére, illetve meghatározására, a termelés korlátozására, illetve ellenőrzésére, valamint a piacok felosztására vonatkozik. Ráadásul senki nem kérelmezte az ESZAK-Szerződés fenti cikkében meghatározott engedély megadását.”

- 22 Az ESZAK-Szerződés 65. cikke (5) bekezdésének alkalmazhatósága tekintetében a Bizottság a megtámadott határozat (515)–(518) preambulumbekzdésében a következőket állapította meg:

„(515) Az ESZAK-Szerződés 65. cikke (5) bekezdésének értelmében a Bizottság bírságot szabhat ki azon vállalkozásokkal szemben, amelyek semmis megállapodást kötöttek, és választott bíróság, elállás, bojkott vagy egyéb eszközök útján alkalmazták, illetve alkalmazni próbálták azt a semmis megállapodást vagy döntést, amelynek engedélyezését elutasították vagy visszavonták, illetve olyan vállalkozásokkal szemben, amelyek tudottan hamis vagy torzított információk révén szereztek engedélyt, illetve olyanokkal szemben, amelyek az (1) bekezdésben foglalt rendelkezésekkel ellentétes magatartást tanúsítanak. A Bizottság az ESZAK-Szerződés 65. cikke (1) bekezdésének rendelkezéseivel ellentétes megállapodás, döntés vagy magatartás tárgyát képező termékek révén elért forgalom legfeljebb kétszeresével egyenlő összegű bírságot, illetve kényszerítő bírságot szabhat ki, annak sérelme nélkül, ha ennek célja a termelés, az értékesítés, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozása;

ez az összeg bírság esetén legfeljebb a szóban forgó vállalkozások éves forgalmának 10%-ával, kényszerítő bírság esetén pedig a napi forgalom 20%-ával növelhető.

- (516) A vállalkozások társulásainak az ESZAK-Szerződés versenyszabályai megsértése miatt indított eljárásban való részvételének kérdéséről az ítélkezési gyakorlat az »Eurofer«-ügyben a következőképpen nyilatkozott: »Az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdése szerint tilos 'minden olyan, vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása'. Az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) bekezdése szerint: '[a] jelen cikk (1) bekezdése értelmében tiltott megállapodások és döntések semmiek, és azokra a tagállamok bíróságai előtt nem lehet hivatkozni. A Bizottság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik – a Bíróság előtti keresetekre is figyelemmel – annak megállapítására, hogy a hivatkozott megállapodások vagy döntések megfelelnek-e a jelen cikk rendelkezéseinek'. Az ESZAK-Szerződés 65. cikke (5) bekezdésének értelmében '[a] Bizottság [...] azon vállalkozásokkal szemben, amelyek semmis megállapodást kötöttek, [...] eszközök útján alkalmazták, illetve alkalmazni próbáltak [...] a semmis megállapodást vagy döntést [...], illetve olyanokkal szemben, amelyek az (1) bekezdésben foglalt rendelkezésekkel ellentétes magatartást tanúsítanak, [...] bírságot, illetve kényszerítő bírságot szabhat ki'. Bár az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdéséből az derül ki, hogy vállalkozások társulásaival szemben nem szabható ki bírság vagy kényszerítő bírság, az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdésének szövegéből egyáltalán nem lehet arra következtetni, hogy az a társulás, amely olyan döntést hozott, amelynek célja a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, maga nem címzettje az e rendelkezésben foglalt tiltásnak. Ezt az értelmezést mind az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) bekezdése – amelyik ugyancsak utal az ilyen döntésekre –, mind a Sorema kontra Főhatóság ügyben hozott ítélet megerősíti, amely ítéletben (EBHT 1965., 317. o.) a Bíróság azt állapította meg, hogy az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdése társulásokra is alkalmazandó, amennyiben saját tevékenységük, illetve a társulás tagjait alkotó vállalkozások a fenti rendelkezésben meghatározott hatásokat kívánják megvalósítani. A Bíróság álláspontja szerint ezt a megállapítást az ESZAK-Szerződés 48. cikke is megerősíti, amely a vállalkozások társulása részére lehetővé teszi minden olyan tevékenység gyakorlását, amely nem ütközik a szerződés rendelkezéseibe. A felperes állításával ellentétben a Sorema kontra Főhatóság ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletből

(EBHT 1965., 317–322. o.) továbbá az következik, hogy az ESZAK-Szerződés 65. cikke (1) bekezdésének értelmében vett vállalkozások társulása is lehet az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (2) bekezdés alapján valamely megállapodást engedélyező határozatnak a címzettje. Tehát el kell utasítani azt az érvet, miszerint az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdése értelmében vett vállalkozások társulása nem sértheti meg a fent hivatkozott rendelkezésben meghatározott tilalmat.«

(517) A fentiekből arra kell következtetni, hogy a vállalkozások társulásával szemben nem szabható ki bírság, ám határozat címzettje lehet, amennyiben a jogsértésben való részvétele biztos [...].

(518) A vállalkozások tekintetében a [bírság] kiszámítása szempontjából figyelembe veendő tényezők különösen a jogsértés súlya, időtartama, valamint a súlyosító és enyhítő körülmények.”

23 A megtámadott határozat 1. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„[Az a tizenegy vállalkozás és az a vállalkozások társulása, amelyek között a felperesek is megtalálhatók] egységes, összetett és folyamatos megállapodást valósítottak meg a betonvasrúd-gyártás olasz piacán, amely megállapodás célja vagy hatása az árak rögzítése volt, és amely továbbá a termelés vagy az eladások összehangolt korlátozásához, illetve ellenőrzéséhez vezetett.

Ez a megállapodás – mivel célja a közös piacon belüli verseny korlátozása vagy torzítása volt – az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdésébe ütközik.”

- 24 A megtámadott határozat 1. cikkének (2) bekezdése szerint a T-27/03., T-46/03., T-58/03., T-79/03., T-80/03. és T-97/03. sz. ügy felperesei 1989. december 6-tól 2000. június 27-ig vettek részt a megállapodásban, a T-98/03. sz. ügy felperese pedig 1989. december 6-tól 2000. július 4-ig.
- 25 A megtámadott határozat 2. cikkéből következően a megtámadott határozat 1. cikkének (1) bekezdésében meghatározott vállalkozásokkal szemben – amelyek között a felperesek is megtalálhatók – a Bizottság összességében 85,04 millió euró összegű bírságot szabott ki.

Eljárás

- 26 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2003. január 31-én, illetve március 10-én benyújtott beadványaikkal a felperesek előterjesztették a jelen kereseteket.
- 27 A T-79/03. és a T-46/03. sz. ügy felperesei az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2003. május 8-án, illetve 15-én külön-külön előterjesztett beadványukkal a megtámadott határozat végrehajtásának felfüggesztését kérték.
- 28 A T-79/03. R. sz., IRO kontra Bizottság ügyben 2003. augusztus 5-én hozott (EBHT 2003., II-3027. o.), valamint a T-46/03. R. sz., Leali kontra Bizottság ügyben 2003. október 20-án (EBHT 2003., II-4473. o.) hozott végzésével az Elsőfokú Bíróság elnöke elutasította e kérelmeket, és az eljárás költségeiről akkor nem határozott.
- 29 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2004. június 16-án benyújtott kérelmével az Olasz Köztársaság kérte, hogy az egyes felperesek kérelmeinek támogatása végett beavatkozassék az eljárásba.

- 30 2004. július 27-i végzésével az Elsőfokú Bíróság első tanácsának elnöke megengedte a felperesek kérelmeinek támogatása végett való beavatkozást. Az Olasz Köztársaság az eljárási szabályzat 116. cikkének 6. §-a értelmében a tárgyalásra készített jelentés alapján a szóbeli szakasz során előadta észrevételeit.
- 31 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2005. október 18-án benyújtott kérelmével a T-46/03. sz. ügy felperese újfent a megtámadott határozat végrehajtásának felfüggesztését kérte. E kérelmet az Elsőfokú Bíróság elnöke a T-46/03. R. II. sz., Leali kontra Bizottság ügyben 2006. január 24-én hozott végzésével (az EBHT-ban nem tették közzé – EBHT 2006., II-9. o.*) elutasította.
- 32 Az Elsőfokú Bíróság az eljárási szabályzat 14. cikkének (1) §-a alapján és a negyedik tanács javaslatára az ügyet – a feleknek az eljárási szabályzat 51. cikke szerinti meghallgatását követően – kibővített tanács elé utalta.
- 33 2006. július 6-i végzésével az Elsőfokú Bíróság ötödik tanácsának elnöke a felek meghallgatását követően a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélelhozatal céljából elrendelte a T-27/03., a T-46/03., a T-58/03., a T-79/03., a T-80/03., a T-97/03. és a T-98/03. sz. ügy egyesítését.
- 34 Az előadó bíró jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság arról határozott, hogy a feleket a Bizottság először megtámadott határozat meghozatalával kapcsolatos hatáskörének hiányára vonatkozó jogalappal kapcsolatosan hallgatja meg. Az eljárási szabályzat 64. cikkében szabályozott pervezető intézkedések keretében az Elsőfokú Bíróság írásbeli kérdést intézett a Bizottsághoz, amely az erre kitűzött határidőn belül válaszolt.

35 Az Elsőfokú Bíróság a 2006. szeptember 19-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előterjesztéseit és az Elsőfokú Bíróság kérdéseire adott válaszait.

A felek kérelmei

36 A T-27/03. sz. ügy felperese azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- elsődlegesen és érdemben: nyilvánítsa a megtámadott határozatot nem létezőnek, illetve semmisnek, vagy legalábbis semmisítse meg, a Bizottság hatáskörének hiánya, valamint a hatáskörével való visszaélés miatt;
- másodlagosan és érdemben: semmisítse meg a megtámadott határozat szankcióra vonatkozó részét, a földrajzi piac téves meghatározása, az indokolás hiánya, téves jogalkalmazás – különösen a bizonyítékok, a betudott kifogások, a közigazgatási eljárás során történt pártatlanság elvének megsértése, valamint a védelemhez való jog megsértése miatti – megalapozatlanság miatt;
- harmadlagosan és érdemben: törölje el a bírságot, mivel az méltánytalan a nem megfelelő bizonyításfelvétel, illetve indokolás miatt, vagy mindenesetre csökkentse a felperessel szemben kiszabott szankciót, úgy, hogy először vonja az elretentő hatás érdekében alkalmazott 225%-os növelést, illetve a jogsértés időtartama címén hozzáadott 105%-os emelést, továbbá az elévülésre, a jogsértés kisebb súlyára, a felperes megállapodásban való részvételének jelentéktelen jellegére, valamint a vele szemben fenn nem tartott kifogásokra tekintettel arányosan csökkentse a bírság alapösszegét;

- mindenesetre kötelezze az alperest az eljárás költségeinek viselésére.

37 A T-46/03. sz. ügy felperese azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- elsődlegesen: semmisítse meg a megtámadott határozatot;
- másodlagosan: csökkentse a kiszabott bírság összegét, tekintettel arra, hogy az Acciaierie e Ferriere Leali Luigi SpA-val szemben felhozott kifogások vele szemben nem álltak meg, valamint arra, hogy a Bizottság a jogsértés időtartama címén tévesen alkalmazott emelést a bírság alapösszegének egészére nézve, figyelembe véve továbbá, hogy a felperes kedvezőtlen és sajátos pénzügyi helyzetben van;
- kötelezze a Bizottságot a felperes jelen eljárás címén felmerült költségeinek és kiadásainak megtérítésére.

38 A T-58/03. sz. ügy felperese azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- elsődlegesen: semmisítse meg a megtámadott határozatot;
- másodlagosan: csökkentse a kiszabott bírság összegét, tekintettel arra, hogy a felszámolását követően – vagyis 1998. november 25. és december 4. között – nem vett részt a megvalósított magatartásokban, valamint arra, hogy a Bizottság

a jogsértés időtartama címén tévesen alkalmazott emelést a bírság alapösszegének egészére nézve, illetve a felperes sajátos pénzügyi helyzetére tekintettel;

- kötelezze a Bizottságot a felperes jelen eljárás címén felmerült költségeinek és kiadásainak, valamint a kifizetett ügyvédi díjak megtérítésére.

39 A T-79/03. sz. ügy felperese azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- semmisítse meg a megtámadott határozatot a Bizottság jogkörének hiánya, illetve hatáskörének nyilvánvaló hiánya miatt, mivel e határozatot nem létező jogalapra való kifejezett utalás révén hozta meg, és nem létezik olyan rendelkezés, amely az ESZAK-Szerződés lejártát követően a Bizottságot hatáskörrel ruházná fel az ESZAK-Szerződés 65. cikkében meghatározott határozat meghozatalára;
- semmisítse meg a megtámadott határozatot a Bizottság hatáskörének túllépése, valamint téves, ellentmondásos, valamint hibás jogalkalmazása miatt, mivel a Bizottság az ESZAK-Szerződés 65. cikkének alkalmazása érdekében a 17. rendeletben megtámadott határozat eljárási szabályait alkalmazta, miközben e rendelkezések kifejezetten és kizárólagosan az EK 81. és az EK 82. cikk alkalmazására vannak fenntartva, továbbá amiatt, hogy a Bizottság megsértette a 17. rendeletnek a kifogásközlés szerepére és korlátaira, illetve a nemzeti hatóságok részvételére vonatkozó rendelkezéseit, amelyből az következik, hogy a Bizottság egész eljárása hiányos, összefüggéstelen és jogellenes;

- semmisítse meg a határozatot a bizonyításfelvétel hiányából, valamint a hiányos indokolásból fakadó hatáskörrel való visszaélés miatt, amelyből az következik, hogy a releváns piac meghatározása téves, valamint az állítólagos megállapodás körülményei és összetevői ellentmondásosak és illogikusak;

- másodlagosan: semmisítse meg a megtámadott határozatot, mivel a bizonyításfelvétel elmulasztásával megsértette a releváns jogi szabályozást a határozat azon részében, amelyben a Bizottság megállapítja a felperes felelősségét az 1989 és 1996 között fennállt versenyellenes megállapodásban való részvételért, miközben nincs semmilyen bizonyíték, amely bizonyítaná az állítólagos jogellenes magatartásban való részvételét; következésképpen az Elsőfokú Bíróság csökkentse arányosan a felperessel szemben kiszabott bírságot;

- harmadlagosan: törölje, vagy csökkentse a megtámadott határozatban a felperessel szemben az egyenlő bánásmód, a bizalomvédelem, az arányosság elvének, valamint a szankció meghatározásának megfelelővé tételére vonatkozó elv megsértése miatt kiszabott bírságot;

- kötelezze a Bizottság az eljárás költségeinek viselésére.

40 A T-80/03. sz. ügy felperese azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- elsődlegesen: állapítsa meg a megtámadott határozat nem létezését és/vagy semmisségét, és mindenesetre semmisítse meg a megtámadott határozatot, amelyben a Bizottság a felperest az SP SpA-val (korábban Siderpotenza SpA) egyetemlegesen 16,14 millió eurós összegű bírság megfizetésére kötelezte azon indokból, hogy a felperes a többi vállalkozással együtt egységes, összetett

megállapodást valósított meg a betonvas rudak és betonvas tekercsek olasz piacán, amely megállapodás célja vagy hatása az árak rögzítése volt, és amelynek függvényében a résztvevők a termelés vagy az eladások összehangolt korlátozásáról, illetve ellenőrzéséről állapodtak meg, mivel az ESZAK-Szerződés már a megtámadott határozat meghozatala előtt lejárt;

- másodlagosan: semmisítse meg a megtámadott határozatot, különösen a szankciót illetően a Bizottság hatáskörének hiánya, valamint a hatáskörének nyilvánvaló túllépése miatt, valamint az ESZAK-Szerződés 65. cikkének téves alkalmazása és a felperessel szembeni indokolás hiánya és/vagy ellentmondásossága miatt;

- harmadlagosan: csökkentse a Bizottság által vele szemben a forgalma alapján kiszabott bírságot, az ESZAK-Szerződés 65. cikke (5) bekezdésének téves alkalmazása miatt;

- mindenesetre kötelezze a Bizottságot a jelen eljárás költségeinek és kiadásainak viselésére.

⁴¹ A T-97/03. és a T-98/03. sz. ügy felperesei azt kérik, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- semmisítse meg a megtámadott határozat 1. cikkét a felpereseket érintő részében;

- másodlagosan: semmisítse meg a megtámadott határozat 1. cikkét annyiban, amennyiben a fenti rendelkezés a jogsértésben való részvételt 1996. február 13-a előttre teszi;

- semmisítse meg a megtámadott határozat 2. cikkét a felpereseket érintő részében;
- harmadlagosan: módosítsa a megtámadott határozat 2. cikkét oly módon, hogy törölje el, vagy lényegesen csökkentse a kiszabott bírságot;
- kötelezze a Bizottságot az eljárás költségeinek viselésére.

42 A Bizottság minden ügyben azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- utasítsa el a keresetet;
- kötelezze a felperes(eke)t a költségek viselésére.

A jogkérdésről

43 Kereseti kérelmeik alátámasztására az összes felperes hivatkozik arra a jogalapra, hogy a megtámadott határozat meghozatalának időpontjában a Bizottság nem rendelkezett az ESZAK-Szerződés 65. cikkében meghatározott, jogsértés megállapításával kapcsolatos hatáskörrel.

44 Az e jogalap keretében felhozott érvek négy részre oszthatók. Az első rész, amelyre minden ügyben hivatkoznak, arra vonatkozik, hogy a Bizottság nem rendelkezik hatáskörrel az ESZAK-Szerződés versenyszabályainak alkalmazására a Szerződés lejártát követően. A T-27/03., a T-46/03. és a T-58/03. sz. ügyben hivatkozott második rész a 2002. június 18-i közlemény abbéli jogellenességére vonatkozik, hogy az utóbbi meghosszabbította az ESZAK-Szerződés 65. cikkének alkalmazhatóságát. A T-27/03., a T-79/03., a T-97/03. és a T-98/03. sz. ügyben hivatkozott harmadik rész az eljárásnak az ESZAK-Szerződés lejárta után a 17. rendelet alapján történő lefolytatásának a jogellenességére vonatkozik. A T-46/03., a T-58/03., a T-97/03. és a T-98/03. sz. ügyben hivatkozott negyedik rész a *lex mitior* elv megsértésére vonatkozik. Először a jelen jogalap első részét kell megvizsgálni.

A felek érvei

45 A felperesek az összes ügyben emlékeztetnek, hogy a Közösség aktusainak pontos jogalapokon kell nyugodniuk. A felperesek felhívják a figyelmet arra, hogy a megtámadott határozat kizárólag az ESZAK-Szerződés rendelkezéseire, illetve különösen annak 65. cikkére hivatkozik. Mivel a megtámadott határozat meghozatala időpontjában, vagyis 2002. december 17-én az ESZAK-Szerződés már nem képezte a közösségi jogrendszer részét, nem képezhette a hivatkozott határozat jogalapját sem.

46 A felperesek kifejtik, hogy az ESZAK-Szerződés 97. cikke értelmében az ESZAK-Szerződés révén létrehozott jogi szabályozás 2002. július 23-ával automatikusan és teljes mértékben hatályát veszítette. A Bizottság részére hatáskört biztosító rendelkezések ugyancsak hatályukat veszítették, és ezért a Bizottságnak a megtámadott határozat meghozatala időpontjában nem volt hatásköre az ESZAK-Szerződés 65. cikkének alkalmazására. A jelen ügy tehát nem a jogszabályok egyetlen jogrendszeren belüli, időben folytatódó hatálybalépésére vonatkozik, hanem egy szerződés hatályának lejártával, valamint az ahhoz kapcsolódó jogrendszer eltűnésével kapcsolatos problémára.

- 47 A felperesek szerint kizárólag az ESZAK-Szerződés aláíró államai dönthettek – önállóan – arról, hogy az Európai Közösség jogainak és kötelezettségeinek, valamint előjogainak átvételével az Európai Szén- és Acélközösség (ESZAK) helyébe léphet-e, és ha igen, milyen feltételek között. A T-27/03., a T-79/03., a T-80/03., a T-97/03. és a T-98/03. sz. ügy felperesei ebből a célból a nemzetközi jogra, különösen a szerződések jogáról szóló, 1969. május 23-i bécsi egyezmény 54. és 701. cikkére (az Egyesült Nemzetek Szerződéseinek Tára, 788. kötet, 354. o.) hivatkoznak. A nemzetközi jog elvei ugyanis a közösségi jog rendelkezéseinek értelmezéséhez hasznos inspirációs forrást jelenthetnek (a Bíróság C-286/90. sz., Poulsen és Diva Navigation ügyben 1992. november 24-én hozott ítéletének [EBHT 1992., I-6019. o.] 9. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-115/94. sz., Opel Austria kontra Tanács ügyben 1997. január 22-én hozott ítéletének [EBHT 1997., II-39. o.] 89–95. pontja).
- 48 E jogi háttérben a T-46/03., a T-58/03., a T-79/03. és a T-80/03. sz. ügyek felperesei egyrészt arra hivatkoznak, hogy a Bizottság az „ESZAK-Szerződés lejártaát követő strukturált párbeszéd jövőjéről” című, 2000. szeptember 27-i COM/2000/588 végleges határozatban kijelentette, hogy „[az ESZAK-Szerződés lejártaára vonatkozó] összes elgondolás kiinduló pontja az legyen, hogy a tagállamok nem kívánják az ESZAK rendszerét, valamint szerveit a szerződésben meghatározott lejárati időpontot követően meghosszabbítani”.
- 49 Másrészt minden felperes hivatkozik egyik vagy másik, a tagállamok vagy a Tanács által kifejezetten az ESZAK-Szerződés lejárta következményeinek szabályozását célzó egyik vagy másik jegyzőkönyvre, határozatra vagy rendeletre. A következő aktusokról van szó:
- A T-79/03. sz. ügy felperese által hivatkozott, a Nizzai szerződéshez csatolt, az ESZAK-Szerződés lejártaának pénzügyi következményeiről és a Szén- és Acélipari Kutatási Alapról szóló jegyzőkönyv;

- az összes felperes által hivatkozott, az ESZAK-egyezmény lejártának pénzügyi kihatásairól szóló, a Tanács 2002. február 27-i gyűlésén a tagállami kormányok képviselői által hozott 2002/234/ESZAK határozat (HL L 79., 42. o.);

- a T-27/03., a T-46/03., a T-58/03., a T-79/03. és a T-80/03. sz. ügy felperesei által hivatkozott, az Európai Szén- és Acélközösséget (ESZAK) létrehozó szerződés lejártának az ESZAK által megkötött nemzetközi megállapodásokra gyakorolt következményeiről szóló, a Tanács 2002. július 19-i gyűlésén a tagállami kormányok képviselői által hozott 2002/595/EK határozat (HL L 194., 35. o.);

- a T-27/03., a T-79/03. és a T-80/03. sz. ügy felperesei által hivatkozott, a 2277/96/ESZAK és az 1889/98/ESZAK bizottsági határozat alapján elfogadott dömpingellenes és szubvencióellenes intézkedésekkel, valamint a fenti határozatok alapján folyamatban lévő, dömpingellenes és szubvencióellenes vizsgálatokkal, kifogásokkal és kérelmekkel kapcsolatos átmeneti rendelkezések megállapításáról szóló, 2002. június 3-i 963/2002/EK tanácsi rendelet (HL L 149., 3. o.);

- a T-80/03., a T-97/03. és a T-98/03. sz. ügy felperesei által hivatkozott, a szénipar részére nyújtott állami támogatásról szóló, 2002. július 23-i 1407/2002/EK tanácsi rendelet (HL L 205., 1. o.);

- a T-79/03. sz. ügy felperese által hivatkozott, az ESZAK statisztikai rendszerének az ESZAK-Szerződés lejártát követő fenntartásáról szóló, 2002. szeptember 30-i 1840/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 279., 1. o.);

– a T-79/03. sz. ügy felperese által hivatkozott, a harmadik országokból származó feketekőszén-behozatal közösségi ellenőrzéséről szóló, 2003. február 27-i 405/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 62., 1. o.).

- 50 Ennek ellenére a tagállamok nem hoztak az ESZAK-Szerződés által létrehozott versenyszabályok meghosszabbítását eredményező intézkedést, illetve nem hoztak létre erre való átmeneti rendszert. Az ESZAK-Szerződés aláíró államainak az ESZAK-Szerződés 65. cikkének a szerződés lejártát követő alkalmazhatóságára vonatkozó bármiféle döntése hiányában a Bizottság már nem rendelkezik hatáskörrel e rendelkezés alkalmazására. Másképpen fogalmazva: a Bizottság azzal, hogy meghozta a megtámadott határozatot, tulajdonképpen meghosszabbította az ESZAK-Szerződés 65. cikkének érvényességét – amely már nem volt hatályban –, miközben nem létezett semmiféle olyan jogi aktus, amely erre az eljárásra felhatalmazta.
- 51 A T-46/03., a T-58/03., a T-79/03., a T-80/03., a T-97/03. és a T-98/03. sz. ügy felperesei hangsúlyozzák azt a tényt, hogy az ESZAK-Szerződés, az EK-Szerződés és az Euratom Szerződés – közös ihletettséjük, illetve azon követelmény ellenére, hogy értelmezésük logikusan összefüggő kritériumoknak feleljen meg – eltérő és önálló szerződések, amelyek a közösségi intézményeket különböző és jól meghatározott hatáskörökkel ruházzák fel. Minden egyes, külön-külön figyelembe vett szerződés teljes és önálló normarendszert képez, amelynek teljes kivitelezése, megvalósítása és végrehajtása az egyes szerződések saját keretében valósul meg. Az EU 3. cikk, valamint az EK 305. cikk is a különböző szerződések önálló jellegéről tanúskodik.
- 52 A Bizottságnak az Európai Közösségek egységes Tanácsának és egységes Bizottságának létrehozásáról szóló, 1965. április 8-i szerződésre (a továbbiakban: fúziós szerződés) – amelyet időközben az Amszterdami Szerződés 9. cikke hatályon kívül helyezett – vonatkozó érvével kapcsolatosan a T-46/03., a T-58/03., a T-79/03., a T-80/03., a T-97/03. és a T-98/03. sz. ügyek felperesei hangsúlyozzák, hogy az intézmények közötti összeolvadás ellenére a különböző Közösségek különállóak maradtak, és továbbra is eltérőek. A Bizottság továbbra is különálló hatásköröket gyakorolt,

és különálló felhatalmazások alapján járt el, attól függően, hogy melyik Közösség nevében járt el (a Bíróság C-327/91. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 1994. augusztus 9-én hozott ítélete [EBHT 1994., I-3641. o.]). Ellentmondásos lenne azt állítani, hogy a közösségi jogrendszer állítólagos egységességének értelmében az ESZAK-Szerződés versenyjogi rendszerét az EK-Szerződés jogi rendszere automatikusan átvette volna, miközben ez sok egyéb területen a tagállamok külön döntését igényelte volna.

53 A T-46/03. és a T-58/03. sz. ügy felperesei továbbá vitatják az ESZAK-Szerződésnek az EK-Szerződéshez képest való *lex specialis* minőségét (a megtámadott határozat (348) preambulumbekzdése), mivel az ESZAK-Szerződést az EK-Szerződést megelőzően írták alá. A Bizottság által az ellenkérelemben hivatkozott ítélkezési gyakorlat egyáltalán nem érintette az ESZAK-Szerződés lejártának esetét, és csupán azt erősíti meg, hogy az ESZAK-Szerződés célja kizárólag az acélipar szabályozása, miközben az EK-Szerződés az egyéb ágazatokat szabályozza. Mindenesetre még ha az EK-Szerződéshez képest az ESZAK-Szerződés *lex specialis*nek minősül is, az ESZAK-Szerződés lejárta azzal a következménnyel járt volna, hogy a Bizottságnak a megtámadott határozatban az EK 81. cikket kellett volna alkalmaznia.

54 Az EK 305. cikkel kapcsolatosan – amely a Bizottság szerint megerősíti az ESZAK-Szerződés *lex specialis* jellegét – a T-97/03. és a T-98/03. sz. ügy felperesei fenntartják, hogy ez esetben teljesen a szokásjogot jellemző összeegyeztethetőségi kikötésről van szó, amelyet a Bécsi Egyezmény 30. cikkének (2) bekezdése szabályoz. Az EK 305. cikk tehát annak elkerülését célozza, hogy a később létrejött szerződés – vagyis az EK-Szerződés – felülírja a korábban keletkezett szerződést, vagyis az ESZAK-Szerződést, az utóbbi által lefedett ágazatokban. Ez a rendelkezés mindemellett nem jogosítja fel a Bizottságot arra, hogy az ESZAK-Szerződést annak lejárta után is alkalmazza.

55 A Bizottság fenntartja, hogy az EK-Szerződés és az ESZAK-Szerződés ugyanannak a jogrendnek, vagyis a közösségi jognak a része (a Bíróság 1991. december 14-i, 1/91. sz. véleményének [EBHT 1991., I-6079. o.] 21. pontja). A Bizottság kifejti, hogy e jogrend különleges jellege miatt a közösségi bíróság az ESZAK-Szerződés és az Euratom-Szerződés rendelkezéseit az összes közösségi szerződésben tiszteletben

tartott közös elvek alapján az EK-Szerződés rendelkezéseire való hivatkozással értelmezte (a Bíróság C-221/88. sz. Busseni-ügyben 1990. február 22-én hozott ítéletének [EBHT 1990., I-495. o.] 16. és 21. pontja). Az ESZAK-Szerződés 65. cikkét tehát az EK 81. cikk alapján kellett értelmezni (a Bíróság 13/60. sz., Geitling Ruhrkohlen-Verkaufsgesellschaft és társai kontra Főhatóság ügyben 1962. május 18-án hozott ítélete [EBHT 1962., 165.o.]; az Elsőfokú Bíróság T-141/94. sz., Thyssen Stahl kontra Bizottság ügyben 1999. március 11-én hozott ítéletének [EBHT 1999., II-347. o.] 262., 266. és 277. pontja).

56 A közösségi jogrend különleges jellegét egyébiránt az intézményi szinten irányadó egységesség is alátámasztja. A Bizottság ennek érdekében a fúziós szerződésre, az EU 1. cikk harmadik bekezdésére, az EU 3. cikk (1) bekezdésére, valamint az EU 48. és az EU 49. cikkekre hivatkozik.

57 A Bizottság felhívja a figyelmet arra, hogy a közösségi jogrenden belül az ESZAK-Szerződés *lex specialis* képezett, amely eltért a *lex generalis* képező EK-Szerződéstől. Ezzel kapcsolatosan az EK 305. cikk (1) bekezdésére, valamint az ítélkezési gyakorlatra (a Bíróság 239/84. sz. Gerlach-ügyben 1985. október 24-én hozott ítéletének [EBHT 1985., 3507. o.] 9–11. pontja; a Bíróság 1994. november 15-én hozott, 1/94. sz. véleményének [EBHT 1994., I-5267. o.] 25–27. pontja; Van Gerven főtanácsnoknak a Bíróság C-128/92. sz. Banks-ügyben 1994. április 13-án hozott ítéletére vonatkozóan [EBHT 1994., I-1209. o., valamint I-1212. o.] ismertetett indítványának 8. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-6/99. sz., ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi kontra Bizottság ügyben 2001. június 5-én hozott ítéletének [EBHT 2001., II-1523. o.] 102. pontja, valamint a T-374/00. sz., Verband der freien Rohrwerke és társai kontra Bizottság ügyben 2003. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-2275. o.] 68. pontja) hivatkozik. A Bizottság fenntartja, hogy a *lex specialis* 2002. július 23-i lejártával az EK-Szerződés által létrehozott *lex generalis* visszanyerte kiterjesztő hatályát, amelyet az EK 305. cikk az ESZAK-Szerződés hatályának teljes időtartama alatt korlátozott oly módon, hogy az előzőleg az ESZAK-Szerződés hatálya alá tartozó ágazatokra az ESZAK-Szerződés lejártá óta az EK-Szerződés megfelelő szabályai alkalmazandók. E tekintetben a Bizottság a megtámadott határozat (348) preambulumbekkezdésére hivatkozik.

58 A nemzetközi jogra, illetve különösen a Bécsi Egyezmény 54. és 70. cikkére való hivatkozás figyelmen kívül hagyja a közösségi jogrend *sui generis* jellegét (a Bíróság 6/64. sz. Costa-ügyben 1964. július 15-én hozott ítélete [EBHT 1964., 1141. o.],

valamint a 90/63. és 91/63. sz., Bizottság kontra Luxemburg és Belgium egyesített ügyekben 1964. november 13-án hozott ítélete [EBHT 1964., 1217. o.]). A közösségi jogrend egységes jellege és az ESZAK-Szerződés, valamint az EK-Szerződés között fennálló, a *lex specialis* és a *lex generalis* közötti viszony miatt az ESZAK-Szerződés lejártának következményeire nem a nemzetközi jog szabályai az irányadók, ugyanis azokat a közösségi jogrendben már fennálló rendelkezések fényében kell értékelni.

59 A felperesek által az érvelésük alátámasztása érdekében hivatkozott ítélkezési gyakorlat, miszerint a nemzetközi jog a közösségi jog területén is alkalmazható, nem releváns, mivel ezen ítélkezési gyakorlat a Közösség és a harmadik országok közötti viszonyokra vonatkozik, és nem a közösségi jogrenden belül keletkezett jogviszonyokra.

60 Az ESZAK-Szerződés lejártakor az ESZAK-Szerződés rendszere, valamint az EK-Szerződés hatálya alá tartozó versenyjogi szabályrendszer közötti átmenetnek az ugyanazon jogrendszeren belüli folytatódó alkalmazás elve alapján automatikusan kellett végbemennie. E tekintetben a Bizottság emlékeztet arra, hogy az eljárási szabályokat általában a hatálybalépésükkor folyamatban lévő jogvitákra is alkalmazni kell, ellentétben az anyagi jogi szabályokkal, amelyeket általában úgy értelmeznek, hogy a hatálybalépésük előtt keletkezett helyzetekre nem vonatkoznak (a Bíróság 212/80–217/80. sz., Salumi és társai egyesített ügyekben 1981. november 12-én hozott ítéletének [EBHT 1981., 2735. o.) 9. pontja, a C-121/91. és C-122/91. sz., CT Control [Rotterdam] és JCT Benelux kontra Bizottság ügyben 1993. július 6-án hozott ítéletének [EBHT 1993., I-3873. o.) 22. pontja, valamint a C-61/98. sz., De Haan ügyben 1999. szeptember 7-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-5003. o.) 13. pontja).

61 Ezen elveknek megfelelően a Bizottság az ESZAK-Szerződés lejártát követően a 17. rendelet eljárási szabályait alkalmazta. Az anyagi jogi szabályok terén a megtámadott határozat egy 2000 előtt megvalósított megállapodásra vonatkozott. A megtámadott határozat címzettjei tehát egyetlen rendelkezést sértettek meg: az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdését. Másképpen fogalmazva: az EK 81. cikket nem említi a megtámadott határozat, mert az ESZAK-Szerződés 65. cikke volt a versenyjogi jogsértést megvalósított magatartások létrejöttékor hatályos anyagi jogi szabály. A

Bizottság továbbá hozzáteszi, hogy az a tény, hogy az ESZAK-Szerződés 65. cikkének az ESZAK-Szerződés hatálya alatt létrejött tényállásra való alkalmazására vonatkozó közigazgatási eljárás az ESZAK-Szerződés lejárt utáni határidőket tett szükségessé, nem foszthatja meg az ESZAK-Szerződés 65. cikkét annak hatékony érvényesülésétől a fenti szerződés lejártát jóval megelőzően létrejött tények tekintetében, illetve nem szüntetheti meg az összes piaci szereplőre a 65. cikk alapján közvetlenül háruló kötelezettséget, miszerint nem torzíthatják a versenydinamizmust.

- 62 Az ESZAK-Szerződés 65. cikkének az ESZAK-Szerződés lejárt előtt létrejött jogsértésekre való alkalmazása tehát az ugyanazon jogrenden belüli, folytatólagos alkalmazás elvének logikus és koherens következménye. A Bizottság külön kiemeli azt a tényt, hogy jogszerűen hozhatta meg a megtámadott határozatot, mivel az ESZAK-Szerződés lejárt után az EK-Szerződés értelmében ő maradt a versenyszabályok alkalmazására hatáskörrel rendelkező szerv. Azt is hangsúlyozza, hogy a jelen ügyben az ESZAK-Szerződés rendelkezéseinek alkalmazására szorítkozott, amelynek nyilvánvaló megfelelői az EK-Szerződésben is megtalálhatók. Ezenkívül maga a Bíróság továbbra is alkalmazta az ESZAK-Szerződés 65. cikkét annak lejárt után, olyan tényállások tekintetében, amelyek abban az időszakban keletkeztek, amikor az utóbbi szerződés még hatályos volt (lásd például a Bíróság C-172/01. P., C-175/01. P., C-176/01. P. és C-180/01. P. sz., *International Power és társai kontra NALOO* egyesített ügyekben 2003. október 2-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-11421. o.] 168. pontját, valamint a C-179/99. P. sz., *Eurofer kontra Bizottság* ügyben 2003. október 2-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-10725. o.] 22–26. pontját).
- 63 Az ESZAK-Szerződés lejártát követő strukturált párbeszéd jövőjéről szóló közlemény az ESZAK-Szerződés lejártát követően esetlegesen előforduló magatartásokra és helyzetekre vonatkozik. Ezzel szemben a megtámadott határozat csupán arra szorítkozik, hogy megállapítsa valamely jogsértés fennállását, illetve hogy szankciót szabjon ki olyan magatartások tekintetében, amelyek még akkor keletkeztek, amikor az ESZAK-Szerződés teljes mértékben hatályban volt.
- 64 A felperesek fenti 49. pontban kifejtett érvelésének alátámasztása érdekében hivatkozott különböző jogi aktusokkal kapcsolatosan – amely érvelés szerint a tagállamok és a Tanács különleges döntésének hiányában a Bizottság az ESZAK-Szerződés lejártát követően a továbbiakban nem volt jogosult az ESZAK-Szerződés 65. cikkét alkalmazni – a Bizottság arra hivatkozik, hogy a 2002/234 határozat elfogadása azon

ténnyel kapcsolatos, hogy az ESZAK vagyonának az Európai Közösségre való átruházása nem történhetett automatikusan, mivel az EK-Szerződés semmiféle olyan rendelkezést nem tartalmaz, amely azt írná elő, hogy az Európai Közösség automatikusan az ESZAK vagyonával kapcsolatos jogok és kötelezettségek jogutódjává válna. Ezzel kapcsolatos különleges döntés hiányában az ESZAK alapjainak tulajdonjoga visszaszáll a tagállamokra [lásd a 2002/234 határozat első preambulumbekendését, valamint a 2000. szeptember 6-i COM(2000) 518 végleges bizottsági határozatot]. Valamely *ad hoc* jogi aktus tagállamok általi meghozatala, amely azután a Nizzai Szerződés C. jegyzőkönyvében öltött testet, tehát szükségszerű volt az ESZAK alapjainak az Európai Közösségre való átruházásához. Ezzel szemben a versenynek az ESZAK hatálya alá tartozó vas- és acélágazatban való védelme az ESZAK-Szerződés lejártá után automatikusan az Európai Közösség jogrendszere alá tartozott volna, a *lex generalis* kiterjesztő hatályának az EK 305. cikk általi korlátozásának a megszűntével.

65 A 2002/595 határozat tekintetében a Bizottság kifejti, hogy az ESZAK-Szerződés lejártának az ESZAK által megkötött nemzetközi megállapodásokra gyakorolt következményeinek a tagállamok különös határozatával történő rendezésének a szükségessége elsősorban a hivatkozott nemzetközi szerződések révén az ESZAK hatálya alá tartozó termékek tekintetében előírt „különös” rendszer az ESZAK-Szerződés lejártá utáni fenntartására irányuló politikai akaratból, másodsorban pedig azon okból jött létre, hogy az Európai Közösség az EK-Szerződés rendelkezései alapján nem nyilváníthatta magát automatikusan az ESZAK jogutódjának a harmadik államokkal fennálló jogviszonyokban, mivel az utóbbiakkal szemben a közösségi jogrend „belső” szabályai – mint például az EK 305. cikk – nem lehettek kötelező erejűek. A 2002/595 határozat tehát kifejezett módon az Európai Közösségre ruházta az ESZAK harmadik államokkal fennálló viszonyából eredő jogait és kötelezettségeit. Az Európai Szén- és Acélközösséget (ESZAK) létrehozó szerződés lejártának az ESZAK által megkötött nemzetközi megállapodásokra gyakorolt következményeiről szóló, 2002. július 19-i 2002/596/EK tanácsi határozat (HL L 194., 36. o.) megerősítette ezt az átruházást. A Bizottság hozzáteszi, hogy e határozat 2. cikkének értelmében a Bizottság kötelessége volt az érintett harmadik országokat tájékoztatni a fent hivatkozott jogutódlásról, valamint – adott esetben – tárgyalásokat folytatni a megállapodások módosításairól.

66 A felpereseknek a 963/2002 rendeletre vonatkozó érvelésével kapcsolatosan a Bizottság arra hivatkozik, hogy e rendelet elfogadását az a tény tette szükségessé, hogy az Európai Közösség kereskedelmi politikáinak irányítását az ESZAK-Szerződésben előírttól eltérő döntéshozatali eljárás jellemzi. Az első esetben a hatáskör a Tanácsot

illeti meg, a második esetben viszont a Bizottság rendelkezik hatáskörrel. Vagyis az ESZAK-Szerződés 74. cikkének, valamint az Európai Szén- és Acélközösségben tagsággal nem rendelkező országokból származó dömpingimporttal szembeni védelemről szóló, 1996. november 28-i 2277/96/ESZAK bizottsági határozat (HL L 308., 11. o.) 14. cikke értelmében az ideiglenes és végleges dömpingellenes vámokat a Bizottság szabja ki. Ezenfelül a 963/2002 rendelet elfogadásának létjogosultsága a Közösségnek az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (GATT) VI. cikke alkalmazására vonatkozó kötelezettségeiben keresendő. A harmadik országokban található érintett feleknek érdekében állt azt megtudni, hogy az antidömping-eljárással kapcsolatos tizennyolc hónapos maximális határidő nem szakad-e meg az ESZAK-Szerződés lejártakor. Figyelemmel arra, hogy valamely harmadik ország nem feltétlenül van teljesen tisztában sem az EK 305. cikk hatályával, sem a folytatólagos alkalmazás elve alkalmazásának hatásaival – különös tekintettel a két szerződés közötti intézményi különbségekre – a Tanács meghozta a 963/2002 rendeletet. Mindemellett a verseny védelme érdekében intézkedések meghozatalára hatáskörrel rendelkező szervnek – vagyis a Bizottságnak – az ESZAK-Szerződésbeli és az EK-Szerződésbeli azonossága lehetővé tette, hogy a két szerződés közötti átmenetre az általános jogelvek alapján kerüljön sor. A 963/2002 rendelet elfogadása végül azon tényhez kapcsolódik, hogy a versenyjogi jogsértéseket megállapító határozatokkal ellentétben az ESZAK-Szerződésben előírt antidömping-intézkedések a jövőre nézve a dömping tárgyát képező termékekkel kapcsolatos jogrendet rögzítették, amelyek olyan hatásokat idézhetnek elő, amelyek akár az ESZAK-Szerződés lejártát követően is megnyilvánulhattak.

⁶⁷ Ugyanígy: a harmadik országokból származó feketekőszén-behozatal közösségi ellenőrzéséről szóló, 2003. február 27-i 405/2003/EK tanácsi rendelet olyan magatartásokra és helyzetekre vonatkozott, amelyek az ESZAK-Szerződés lejártát követően jöttek létre. Ezzel szemben a megtámadott határozat csupán megállapítja valamely jogsértés fennállását, illetve szankciót szab ki olyan magatartások tekintetében, amelyek még akkor keletkeztek, amikor az ESZAK-Szerződés teljes mértékben hatályban volt.

⁶⁸ A 1407/2002 rendelettel kapcsolatosan a Bizottság kifejti, hogy e rendelet az ESZAK hatálya alá tartozó ágazatoknak nyújtandó támogatási rendszert hoz létre az EK-Szerződés keretén belül. Olyan anyagi jogi és eljárási szabályokról van szó, amelyek az ESZAK-Szerződés lejártát követően a támogatások értékelésére

szolgálnak. A rendelet 14. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, 2002. december 31-ig alkalmazható átmeneti rendszert annak érdekében hozták létre, hogy elkerülhető legyen a kétféle állami támogatási rendszer – vagyis a szénipar részére nyújtandó tagállami támogatásokra vonatkozó közösségi szabályok létrehozásáról szóló, 1993. december 28-i 3632/93/ESZAK bizottsági határozat (HL L 329., 12. o.), valamint a 1407/2002/EK tanácsi rendelet – ugyanazon éven belüli egymás utáni alkalmazása, ez a helyzet ugyanis nehézségeket okozhatott volna a vállalkozásoknak.

- 69 Végül a Bizottság kijelenti, hogy továbbra is hatáskörrel rendelkezik az ESZAK-Szerződés 65. cikkébe ütköző jogsértések megállapítására, amennyiben az utóbbiak még nem évültek el.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

Előzetes megfontolások

- 70 Először is emlékeztetni kell, hogy a közösségi szerződések olyan új jogrendet hoztak létre, amelynek javára az államok korlátozták szuverén jogaikat, és amelynek nemcsak a tagállamok, de azok állampolgárai is alanyai (a Bíróság 1/91. sz. véleményének [hivatkozás az 55. pontban] 21. pontja).
- 71 E közösségi jogrenden belül az intézmények csupán származékos hatáskörrel rendelkeznek (a Bíróság 2001. december 6-i, 2/00. sz. véleményének [EBHT 2001., I-9713. o.] 5. pontja; a Bíróság C-93/00. sz., Parlament kontra Tanács ügyben 2001. december 13-án hozott ítéletének [EBHT 2001., I-10119. o.] 39. pontja). Ezért a közösségi jogi aktusok bevezető részében feltüntetik azt a jogalapot, amely az érintett intézményt felhatalmazza arra, hogy a szóban forgó területen eljárjon. A megfelelő jogalap megválasztásának alkotmányos jelentősége van (a fent hivatkozott 2/00. sz. vélemény 5. pontja).

72 A jelen ügyben az ESZAK-Szerződés lejártát követően meghozott megtámadott határozat az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdését sértő jogsértést állapít meg, és az e rendelkezést állítólagosan megsértő vállalkozásokkal szemben pénzbeli bírságot szab ki. A jelen jogalap keretében felhozott érveket tekintve először is azt a jogalapot kell feltárni, amelyre a Bizottság a megtámadott határozatot alapozta. Másodszer meg kell vizsgálni, hogy az alkalmazott jogalap a megtámadott határozat meghozatalának időpontjában hatáskört biztosított-e a Bizottság részére az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdésébe ütköző jogsértés megállapítására, és ennek alapján bírság kiszabására.

A megtámadott határozatban felhozott jogalapról

73 Megállapítandó, hogy a megtámadott határozat bevezető része csupán az ESZAK-Szerződés rendelkezéseire – vagyis a 65. cikkre, a 47. cikkre, valamint a 36. cikkre – történő utalásokat tartalmaz.

74 Emlékeztetni kell egyrészt, hogy az ESZAK-Szerződés 47. cikke feljogosítja a Bizottságot a feladata elvégzéséhez szükséges információk beszerzésére, valamint az ehhez szükséges ellenőrzések elvégzésére, másrészt hogy az ESZAK-Szerződés 36. cikke kötelezi a Bizottságot az érintett feleknek a pénzbeli szankciók meghozatala, illetve kényszerítő bírságok rögzítése előtt történő meghallgatására. A megtámadott határozat bevezető részében e rendelkezésekre tett utalások a megtámadott határozat meghozatala előtti eljárási aktusokra vonatkoznak.

75 Az ESZAK-Szerződés 65. cikkével kapcsolatosan meg kell jegyezni, hogy ez a cikk nem csak a vállalkozásokhoz, valamint vállalkozások társulásaihoz intézett anyagi jogi rendelkezést foglal magában, amely megtilt bizonyos versenyellenes magatartásokat ((1) bekezdés), hanem jogalapot is nyújt a Bizottság eljárásához. Az ESZAK-Szerződés

65. cikkének (4) bekezdése feljogosítja a Bizottságot a 65. cikk (1) bekezdésébe ütköző jogsértések megállapítására. Az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése pedig megengedi, hogy a Bizottság bírságot szabjon ki azon vállalkozásokkal szemben, amelyek megsértették az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdését.

- 76 A megtámadott határozat bevezető részében feltüntetett rendelkezéseket tekintve megállapítható, hogy a megtámadott határozat jogalapja – amely határozat az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdését sértő jogsértést állapít meg, és az e rendelkezést állítólagosan megsértő vállalkozásokkal szemben pénzbeli bírságot szab ki – jogsértés megállapítása tekintetében az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) bekezdése, a bírság kiszabása tekintetében pedig az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése. A Bizottság egyébként a szóbeli tárgyaláson elismerte, hogy a határozat bevezető részében az ESZAK-Szerződés 65. cikkére tett hivatkozás e rendelkezés (4) és (5) bekezdésére vonatkozott.
- 77 Mindemellett a Bizottság a tárgyaláson fenntartotta, hogy a megtámadott határozat másik jogalapja a 17. rendelet.
- 78 Ezzel kapcsolatosan emlékeztetni kell arra, hogy – az időközben a Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003 tanácsi rendelet (HL L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet 2. kötet, 205. o.) 43. cikkével hatályon kívül helyezett – 17. rendelet 3. cikke hatáskörrel ruházta fel a Bizottságot az EK 81. és az EK 82. cikkbe ütköző jogsértések megállapítására, illetve a fenti rendelet 15. cikkének (2) bekezdése felhatalmazza a Bizottságot, hogy bírságot szabjon ki az ilyen jogsértésekben részt vevő vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira.
- 79 Meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozatnak sem a bevezető része, sem indokolása nem tartalmaz utalást a 17. rendelet 3. cikkéből, illetve 15. cikkének (2) bekezdéséből álló jogalapra. A 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésére vonatkozó, csupán a megtámadott határozat (335) és (343) preambulumbekkezdésében

fellelhető hivatkozások a *lex mitiorra* utalnak, annak igazolása érdekében, hogy a jelen ügyben az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése, és nem pedig a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése alkalmazandó.

80 A tárgyalás során a Bizottság a megtámadott határozat bevezető részében a 17. rendeletre való hivatkozás elmulasztását először lényeges hibának, majd formai hibának, végül elírásnak minősítette. Később kifejtette, hogy a megtámadott határozatot a 2002. augusztus 12-i második kifogásközlés fényében kell értelmezni, amely a 17. rendeleten alapul. Végül az Elsőfokú Bíróság egyik kérdésére válaszolva a Bizottság megmutatta a megtámadott határozat azon részeit, amelyek szerinte bizonyítják, hogy a megtámadott határozat a 17. rendelet 3. cikkén, valamint 15. cikkének (2) bekezdésén alapul. Egyrészt a megtámadott határozat bevezető részében a konzultatív bizottságra tett utalásról, másrészt a megtámadott határozat (335), (342), (343), (345), (346), (348)–(350), (352) és (353) preambulumbekendéséről van szó.

81 Tehát azt kell megvizsgálni, hogy a fenti pontban meghatározott tényezők a jogilag megkövetelt módon bizonyítják-e, hogy a Bizottság a megtámadott határozatot a 17. rendelet 3. cikkére, valamint 15. cikkének (2) bekezdésére is alapozta, annak ellenére, hogy a megtámadott határozatban kifejezetten nem utalt ezekre.

82 Először is emlékeztetni kell arra, hogy miután az Elsőfokú Bíróság ezzel kapcsolatos kérdést intézett a Bizottsághoz, az utóbbi elismerte, hogy a 80. pontban felsorolt preambulumbekendések az alkalmazandó anyagi jogi ((335), (342) és (343) preambulumbekendés) vagy eljárásjogi ((352) és (353) preambulumbekendés) jogszabályokra vonatkoztak, és nem érintették kifejezetten a Bizottságnak az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdésében meghatározott jogsértésnek az ESZAK-Szerződés lejárta utáni megállapítására, illetve szankcionálására vonatkozó hatáskörét. A Bizottság továbbá elismerte, hogy a (345) és a (346) preambulumbekendés csupán a felpereseknek a közigazgatási eljárás során kifejtett érvelését ismételte meg.

83 Másodsor – a megtámadott határozat (348) és (349) preambulumbekkezdésével kapcsolatosan – meg kell állapítani, hogy e rendelkezések a fúziós szerződésre mint *lex specialis*ra, valamint az EK 305. cikkre való általános utalásokat tartalmazznak, ám egyáltalán nem jelentik ki, hogy a megtámadott határozat a 17. rendelet 3. cikkén, illetve 15. cikkének (2) bekezdésén alapul.

84 Harmadsor: a megtámadott határozat bevezető részének konzultációs bizottságra való utalása a 17. rendelet 10. cikkének (3) bekezdésében előírt eljárási szakaszra utal, és megerősíti, hogy a Bizottság az ESZAK-Szerződés lejárta követően a 17. rendelet eljárási szabályait alkalmazta, miközben az ESZAK-Szerződés 36. és 47. cikkére való ugyanott tett utalás azt erősíti meg, hogy az ESZAK-Szerződés lejárta előtt ezeket az eljárási szabályokat alkalmazták.

85 Mindemellett a konzultatív bizottságra való utalás egyáltalán nem jelzi azt, hogy a jelen ügyben a Bizottság a 17. rendelet 3. cikkére, illetve 15. cikkének (2) bekezdésére alapította hatáskörét. A megtámadott határozat bevezető részében a Bizottság által az érintett jogsértés megállapítása és szankcionálása érdekében alkalmazott jogalapra található egyetlen utalás az ESZAK-Szerződés 65. cikkére vonatkozik. Ennek érdekében emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság a tárgyalás során elismerte, hogy a bevezető részben található, az ESZAK-Szerződés 65. cikkére való utalás a jogsértés megállapítása tekintetében e cikk (4) bekezdésére vonatkozik, a bírság kiszabása tekintetében pedig az (5) bekezdésére vonatkozik.

86 Negyedsor: a Bizottság a tárgyaláson különösen a (350) preambulumbekkezdés első mondatát emelte ki, amely ki nem fejtett módon, ám bizonyosan azt mutatja, hogy a megtámadott határozat a 17. rendelet 3. cikkén, illetve 15. cikkének (2) bekezdésén alapul.

87 E célból érdemes emlékeztetni, hogy a (350) preambulumbekzdés a következé-
képpen hangzik:

„A *lex specialis* hatálya megszűntének következményeit mindenestre pontosítani kell azon rendelkezések tekintetében, amelyek a Bizottságot bírság kiszabására jogosítják fel. Ebben az esetben a tényállás megvalósulásakor hatályos anyagi jog alkalmazása indokoltnak tűnik, ugyanakkor az azóta elfogadott eljárásjogi szabályok alkalmazását fenn kell tartani.”

88 Először is megállapítandó, hogy a megtámadott határozat (350) pream-
bulumbekzdése csupán a Bizottság bírságkiszabási hatáskörére vonatkozik. A (350) preambulumbekzdés első mondata csupán „azon rendelkezések[re]” hivatkozik, „amelyek a Bizottságot bírság kiszabására jogosítják fel”. A hivatkozott preambulumbekzdés második mondata – amely a Bizottságnak a *lex specialis* lejártá tükrében fennálló hatáskörét volt hivatott pontosabban meghatározni – nem pontosítja, hogy melyek azok a „rendelkezések, amelyek a Bizottságot bírság kiszabására jogosítják fel”. Csupán az alkalmazandó anyagi jogi rendelkezéseket, valamint eljárási szabályokat említi, ám egyáltalán nem érinti a Bizottság „bírság kiszabására” vonatkozó hatáskörét.

89 A megtámadott határozat tehát a (350) preambulumbekzdésben nem határozza meg közelebbről, hogy melyek azok a „rendelkezések, amelyek a Bizottságot bírság kiszabására jogosítják fel”. A (350) preambulumbekzdés első mondata önmagában a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésére vagy az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdésére is utalhatna.

90 Mindemellett ha a megtámadott határozat (350) preambulumbekzdésének a megtá-
madott határozatnak a bírság kiszabására vonatkozó, „Az ESZAK-Szerződés 65. cikke (5) bekezdésének alkalmazhatósága” című 8. fejezetével együtt történő olvasatából világosan kitűnik, hogy a Bizottság a jelen ügyben történő bírságkiszabásra vonatkozó hatáskörét az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdésére alapozta. Amint arra az (515) preambulumbekzdés emlékeztet, „[a]z ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése értelmében a Bizottság jogosult az [érintett] vállalkozásokkal szemben bírságot kiszabni”.

- 91 Az (515)–(518) preambulumbekzdésből még világosabban kitűnik, hogy a megtámadott határozat kizárólag az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) és (5) bekezdésén alapul. Az (516) preambulumbekzdés a [65. cikk] (4) bekezdését szó szerint idézi annak magyarázata érdekében, hogy a Bizottság hatáskörrel rendelkezik annak megállapítására, hogy a Federacciai – amely vállalkozások társulása – az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése értelmében jogsértést követett el. Az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése csupán arra jogosítja fel a Bizottságot, hogy vállalkozásokkal szemben szabjon ki bírságot, ám vállalkozások társulásaival szemben nem. Amennyiben – amint azt a Bizottság állítja – a megtámadott határozat a 17. rendeleten alapulna, ennek a jogi értékelésnek nem lenne relevanciája. A 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése ugyanis a Bizottság bírságkiszabási hatásköre tekintetében nem tesz különbséget a vállalkozások és a vállalkozások társulásai között.
- 92 Ugyanígy a megtámadott határozatnak „Az ESZAK-Szerződés 65. cikke (2) bekezdésének alkalmazhatatlansága” című 7. fejezete még egy jelzést tartalmaz arra nézve, hogy a Bizottság a megtámadott határozat meghozatala érdekében az ESZAK-Szerződés 65. cikkét vette alapul, és nem a 17. rendelet rendelkezéseit. A Bizottság a megtámadott határozat (514) preambulumbekzdésében azt vizsgálta, hogy a megtámadott határozat tárgyát képező megállapodást engedélyezhetné-e az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (2) bekezdése értelmében. Vagyis a Bizottság egyáltalán nem hivatkozott a 17. rendelet 9. cikkének (1) bekezdésére, amely feljogosítja a Bizottságot a mentesítésre, és kizárólag az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (2) bekezdésére hivatkozott.
- 93 Ötödször: a megtámadott határozatnak a 2002. augusztus 12-i, második kifogásközlés fényében történő olvasata kapcsán meg kell jegyezni, hogy a Bizottság e kifogásközlésben megállapítja, hogy a 17. rendelet alapján új eljárást indított, és többek között kifejezetten a 17. rendelet 3. cikkére hivatkozik (a kiegészítő kifogásközlés 2. pontja).
- 94 Mindenestre ez a tényező önmagában nem elegendő annak megállapításához, hogy a megtámadott határozat jogalapját a 17. rendelet 3. cikke és 15. cikkének (2) bekezdése képezi. Éppen ellenkezőleg: megállapítható, hogy a 17. rendelet 3. cikkére és

a 15. cikkének (2) bekezdésére való utalásnak a megtámadott határozat bevezető részéből való, valamint a hivatkozott rendelkezéseknek az indokolásból való kihagyása inkább a Bizottság megfontolt döntésének eredménye. A jelen ügy körülményei között ugyanis nem elfogadható azon érvelés, hogy a Bizottság – főleg a felperesekkel arról folytatott ellentmondásos vitáját követően, hogy a 17. rendelet a megtámadott határozat jogalapját képezheti-e a kiegészítő kifogásközlés révén – a megtámadott határozatban pusztán elfelejtette e jogalapot megemlíteni.

- 95 Hatodszor: a megtámadott határozat ezen olvasatát alátámasztja az a tény, hogy a jelen ügyekben hét felperes közül négy – vagyis a T-27/03., a T-46/03., a T-58/03. és a T-80/03. sz. ügy felperese – világosan arra az előfeltételezésre alapította keresetét, hogy a megtámadott határozat az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) és (5) bekezdésén alapul. Csupán két – azaz a T-97/03. és a T-98/03. sz. ügyben szereplő – felperes alapította érvelését arra a megállapításra, hogy a megtámadott határozat a 17. rendeleten alapul, ám közben e felperesek úgy vélték, hogy az utóbbi jogszabály nem biztosít a Bizottság részére hatáskört ezen eljárás lefolytatására. Végül a T-79/03. sz. ügy felperese nem határozza meg pontosan, hogy érvelése melyik jogalapra támaszkodik, és mindkét elméletet – vagyis azt, miszerint a megtámadott határozat az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) és (5) bekezdésén alapul, valamint azt, hogy a hivatkozott határozat a 17. rendeletre támaszkodik – megvizsgálja, végül pedig megállapítja, hogy a Bizottság semmiképpen nem rendelkezett hatáskörrel.
- 96 Ezzel kapcsolatosan meg kell jegyezni, hogy az azon ügyekben készített ellenkérelmek tekintetében, amelyekben a felperesek úgy vélték, hogy a megtámadott határozat az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) és (5) bekezdésén alapul, a Bizottság soha nem állította, hogy a felperesek érvelése téves előfeltételezésen alapul. Tulajdonképpen a jelen ügyekben előterjesztett ellenkérelmek és válaszok egyike sem tartalmaz kifejezett utalást a 17. rendelet 3. cikkére, illetve 15. cikkének (2) bekezdésére – mint a megtámadott határozat jogalapjára. A Bizottság által a beadványaiban a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésére tett egyetlen utalás a *lex mitior* körüli vitát érinti, amelynek célja az volt, hogy igazolja, miért az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdését – és nem a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdését – alkalmazta a jelen ügyben.

97 A T-27/03. sz. ügy felperese tehát – miután megismerte az ellenkérelem tartalmát – válaszbeadványa 5. pontjában ezért válaszol a következőképpen:

„A Bizottság tehát úgy tűnik, hogy véglegesen elismerte, hogy: i. a megtámadott határozatot kizárólag az ESZAK-Szerződés 65. cikkére alapuló jogalapra támaszkodva hozta meg; ii. a kiszabott bírságokat kizárólag e rendelkezés értelmében szabta ki. Minden más, a Bizottság által kifejtett összes egyéb – a közösségi jogrend egységességére, a folytatólagos alkalmazás elvének alkalmazásával kapcsolatos kritériumokra vonatkozó – érv elméleti, általános és irreleváns eszmefuttatásnak bizonyult, amelyre nem ildomos válaszolni, és ezzel az Elsőfokú Bíróság türelmével visszaélni.”

98 Ezenfelül a T-79/03. sz. ügyben – amelynek felperese nem határozza meg, hogy szerinte a megtámadott határozat melyik jogalapra támaszkodik – a Bizottság egyáltalán nem tisztázta az ezzel kapcsolatos vitát.

99 A T-79/03. sz. ügyben előterjesztett ellenkérelem 58. pontjában a Bizottság kijelenti: „A felperes érvelésének kiindulási pontja téves: álláspontja szerint a Bizottság a 17. rendelet eljárási szabályait alkalmazta az ESZAK-Szerződés 65. cikkében meghatározott bírság kiszabása céljából. [...] Meg kell [...] jegyezni, hogy a bírság nem a 17. rendelet alapján került kiszabásra, hanem – amint azt a megtámadott határozat világosan kifejti – az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján.” A Bizottság a lábjegyzetben hozzáteszi, hogy „a felperes állításával ellentétben a határozat 5. fejezetéből (a (335) [és utána következő] preambulumbekendés[ek]ből) világosan kitűnik, hogy a Bizottság a 17. rendeletet alkalmazta”. A T-79/03. sz. ügy felperese válaszában 33. pontjában felháborodva kijelenti:

„[...] a Bizottság már megint – ezúttal néhány sor különbséggel – ellentmondásokba keveredik, ami azt mutatja, hogy mennyire nehéz egy jogilag összefüggéstelen

elméletet fenntartani. Az ellenkérelem 58. pontjának [...] bekezdése végén [...] ugyanis azt állítja, hogy a bírság nem a 17. rendelet alapján került kiszabásra, majd később a lábjegyzetben hozzáfűzi, hogy világosan kitűnik, hogy a Bizottság a 17. rendeletet alkalmazta”.

100 A Bizottság tehát csupán a tárgyalás során, és akkor is csak az Elsőfokú Bíróság kérdéseire válaszolva jelentette ki először világosan, hogy a megtámadott határozat többek között a 17. rendelet 3. cikkén, valamint 15. cikkének (2) bekezdésén alapul.

101 E körülmények között, és a fenti megfontolások összességére, valamint a megtámadott határozatban az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) és (5) bekezdésére mint jogalapra való (a megtámadott határozat bevezető részében, valamint az (515)–(518) preambulumbekzdésében tett) többszöri kifejezett utalásra, továbbá a 17. rendelet 3. cikkére és 15. cikkének (2) bekezdésére mint jogalapra való utalás teljes hiányára tekintettel meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat kizárólag a az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) és (5) bekezdésén alapul.

Az ESZAK-Szerződés 65. cikkébe ütköző jogsértésnek az ESZAK-Szerződés lejárta utáni megállapítására, illetve a bírság kiszabására vonatkozó bizottsági hatásköréről

– Az ESZAK-Szerződés és az EK-Szerződés közötti viszonyról

102 Emlékeztetni kell, hogy az ESZAK-Szerződés hatálya tárgyi értelemben meglehetősen meghatározott volt. Az ESZAK-Szerződés ugyanis – a 81. cikk, valamint az I. melléklet értelmében – kizárólag két termékre, vagyis a szénre és az acélra vonatkozott. Mivel az EGK-Szerződés (jelenleg EK-Szerződés) az összes ágazatra – vagyis

elvileg az ESZAK-Szerződés hatálya alá eső termékekre is – alkalmazandó általános szabályokat fogalmaz meg (lásd e tekintetben az 57. pontban hivatkozott 1/94. sz. vélemény 27. pontját), és az EK-Szerződés szerzői emiatt foglaltak e szerződésbe olyan rendelkezést, amelynek célja annak megakadályozása, hogy az EK-Szerződés elsőbbséget élvezzen az ESZAK-Szerződés rendelkezéseihez képest.

103 Az EK 305. cikk (1) bekezdése tehát megállapítja:

„[Az EK-Szerződés] rendelkezései nem módosítják az ESZAK-Szerződés rendelkezéseit, különösen a tagállamok jogaira és kötelezettségeire, az ESZAK intézményeinek hatáskörére, valamint az említett szerződésnek a közös szén- és acélpiacon működésére vonatkozó szabályait”.

104 Ebből következően a közös piac működésével kapcsolatosan az ESZAK-Szerződés szabályai, valamint az alkalmazása érdekében hozott rendelkezések az EK-Szerződés hatálybalépésétől függetlenül hatályban maradtak (a Bíróság 57. pontban hivatkozott Gerlach-ítéletének 9. pontja, valamint a C-74/00. P. és C-75/00. P. sz., Falck és Acciaierie di Bolzano kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. szeptember 24-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-7869. o.] 100. pontja).

105 Mindemellett amennyiben bizonyos kérdések nem képezték az ESZAK-Szerződés rendelkezéseinek, illetve az e szerződés alapján elfogadott jogszabályok tárgyát, az EK-Szerződés és az alkalmazása érdekében elfogadott egyéb rendelkezések már az ESZAK-Szerződés lejártát megelőzően is alkalmazhatók voltak az ESZAK-Szerződés hatálya alá tartozó termékekre (a Bíróság 328/85. sz., Deutsche Babcock ügyben 1987. december 15-én hozott ítéletének [EBHT 1987., 5119. o.] 10. pontja, valamint a 104. pontban hivatkozott, Falck és Acciaierie di Bolzano kontra Bizottság ítélet 100. pontja; továbbá az 57. pontban hivatkozott 1/94. sz. vélemény 27. pontja).

106 Emlékeztetni kell arra, hogy az ESZAK-Szerződés 97. cikke értelmében e szerződés 2002. július 23-án lejárt. Mivel az EK-Szerződés tárgyi hatálya általános, az előzőleg az ESZAK-Szerződés hatálya alá tartozó ágazatok 2002. július 24-i hatállyal az EK-Szerződés hatálya alá kerültek.

– Arról a kérdésről, hogy az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) és (5) bekezdése hatáskört biztosít-e a Bizottságnak a megtámadott határozat meghozatalára

107 A Bizottság a megtámadott határozatot 2002. december 17-én az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdésében meghatározott jogsértés megállapítása tekintetében az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) bekezdése, a bírság kiszabása tekintetében pedig az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján hozta meg azon vállalkozásokkal szemben, amelyek állítólag az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdésébe ütköző jogsértést követtek el.

108 A megtámadott határozatnak az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) és (5) bekezdése alapján az ESZAK-Szerződés lejártát követő meghozatalára való bizottsági hatáskörrel kapcsolatosan a Bizottság a megtámadott határozat (348) preambulumbekkezdésében kifejti, hogy „[a]z EK-Szerződés és az ESZAK-Szerződés ugyanannak a jogrendnek, vagyis a közösségi jognak része, amelyen belül az utóbbi szerződés 2002. július 23-ig *lex specialis*-t alkotott”. A megtámadott határozat (349) preambulumbekkezdésében az EK 305. cikk (1) bekezdésére, valamint az egységes intézményi keretre hivatkozik (a fúziós szerződés és az EU 3. cikk). A közösségi jogrend egységességének hangsúlyozása érdekében a Bizottság beadványaiban emlékeztet arra, hogy a közösségi bíróság az ESZAK-Szerződés és az Euratom-Szerződés rendelkezéseit az összes közösségi szerződés által tiszteletben tartott közös elvek alapján az EK-Szerződés rendelkezéseire való hivatkozással értelmezte (az 55. pontban hivatkozott Busseni-ítélet 16. és 21. pontja).

109 Az ESZAK-Szerződés lejártakor az ESZAK-Szerződésből adódó rendszer, valamint az EK-Szerződés hatálya alá tartozó versenyjogi szabályrendszer közötti átmenetnek az ugyanazon jogrendszeren belüli folytatólagos alkalmazás elve

alapján automatikusan kellett végbemennie (a 60. pontban hivatkozott Salumi-ítélet 9. pontja; a 60. pontban hivatkozott, CT Control [Rotterdam] és JCT Benelux kontra Bizottság ítélet 22. pontja, valamint a 60. pontban hivatkozott De Haan ítélet 13. pontja). A Bizottság a megtámadott határozat (331) preambulumbekkezdésében – amely a 2002. június 18-i közlemény 31. pontjára hivatkozik – kifejti, hogy „az alkalmazandó anyagi jog – az alkalmazás időpontjától függetlenül – a jogsértést létrehozó tényállás megvalósulásakor hatályos jog lesz”, és hogy „eljárásjogi szempontból az ESZAK-Szerződés lejártát követően alkalmazandó jog az EK-jog [...]”. A Bizottság a megtámadott határozat (350) preambulumbekkezdésében hozzáteszi, „a tényállás megvalósulásakor hatályos anyagi jog alkalmazása indokoltnak tűnik”, továbbá a megtámadott határozat (352) preambulumbekkezdésében kijelenti, hogy „az alkalmazandó eljárásjogi szabályok a szóban forgó intézkedés elfogadásakor hatályban lévő rendelkezések”.

- 110 Tehát azt kell megvizsgálni, hogy a fent hivatkozott tényezők lehetővé teszik-e annak megállapítását, hogy a megtámadott határozat meghozatalának időpontjában az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) és (5) bekezdése hatáskörrel ruházta fel a Bizottságot a megtámadott határozat elfogadására.
- 111 Ezzel kapcsolatosan emlékeztetni kell arra, hogy az ESZAK-Szerződés *lex specialis* képezett, amely eltért a *lex generalis* képező EK-Szerződéstől (az 57. pontban hivatkozott, Van Gerven főtanácsnok által a Banks-ügyre vonatkozóan ismertetett indítvány 8. pontja; az 57. pontban hivatkozott, ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi kontra Bizottság ítélet 102. pontja, valamint az 57. pontban hivatkozott, Verband der freien Rohrwerke és társai kontra Bizottság ítélet 68. pontja).
- 112 Az a tény, hogy az ESZAK-Szerződés *lex specialis* volt, az utóbbi lejártakor azzal a következménnyel járt, hogy a *lex generalis* automatikusan alkalmazandóvá vált. A Bizottság a megtámadott határozat (348) preambulumbekkezdésében helyesen állapította meg, hogy „2002. július 24-től kezdve az előzőleg az ESZAK-Szerződés hatálya alá tartozó ágazatok – annak eljárásjogi rendelkezéseiből, valamint a származékos jogszabályokból fakadóan – a tulajdonképpen *lex generalis* EK-Szerződésből eredő, a fentieknek megfelelő származékos jogi normák hatálya alá tartoznak”. A versenyjogi szabályozás terén az előzőleg az ESZAK-Szerződés hatálya alá tartozó vállalkozások és vállalkozások társulásai által elkövetett magatartások 2002. július 24-től kezdve az EK 81. és az EK 82. cikk hatálya alá eshetnek.

- 113 Mindemellett a jelen jogalap egyáltalán nem az EK 81. cikknek az acélipari ágazatban az ESZAK-Szerződés lejártát követően létrejött megállapodásra való alkalmazhatóságát érinti. E jogalap tárgya ugyanis az, hogy vajon a Bizottságnak fennáll-e a hatásköre az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdésébe ütköző jogsértésnek az ESZAK-Szerződés lejártá után az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) és (5) bekezdése értelmében történő megállapítására, valamint bírság kiszabására.
- 114 Az ESZAK-Szerződés *lex specialis* jellege az EK-Szerződéshez képest egyáltalán nem támasztja alá a Bizottság azon elméletét, miszerint továbbra is jogosult lenne valamely határozatát a *lex specialis*-ra alapozni ennek lejártát követően. Ennek érdekében emlékeztetni kell, hogy az EK 305. cikk (1) bekezdése – amelyből a közösségi bíróság az ESZAK-Szerződésnek az EK-Szerződéshez viszonyított *lex specialis* jellegét levette – pusztán az ESZAK-Szerződés 2002. július 23-i lejártát állapítja meg, amennyiben előírja, hogy az EK-Szerződés rendelkezései nem módosítják az ESZAK-Szerződés rendelkezéseit, továbbá az ESZAK-Szerződés 97. cikke kifejezetten erre az időpontra írja elő az ESZAK-Szerződés hatályának megszűnését.
- 115 A közösségi jog egységessége – amelyre a Bizottság a megtámadott határozat (349) preambulumbekkezdésében hivatkozik –, amely az egységes intézményi keretből, valamint a különböző közösségi szerződésekben foglalt rendelkezések összefüggő értelmezésének szükségességéből fakad, nem ruházta fel a Bizottságot arra, hogy az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) és (5) bekezdése alapján az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdésébe ütköző jogsértést állapítson meg, továbbá hogy az érintett vállalkozásokkal szemben bírságot szabjon ki az ESZAK-Szerződés lejártát követően. Ezzel kapcsolatosan hangsúlyozni kell, hogy a fúziós szerződésből származó egységes intézményi keret ellenére a Közösségek összeolvadása soha nem valósult meg. Ezen túlmenően a különböző szerződések anyagi jogi szabályainak értelmezése egyáltalán nem befolyásolja a különböző szerződések révén a különböző intézményekre ruházott hatásköröket. Ugyanis az egyes szerződések keretében az intézmények kizárólag azokat a hatásköröket gyakorolhatják, amelyeket az adott szerződés rájuk ruházott (lásd e tekintetben a Bíróság C-176/03. sz., Bizottság kontra Tanács ügyben 2005. szeptember 13-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-7879. o.] 38–53. pontját).

- 116 A folytatólagos alkalmazásra vonatkozó elvekkel kapcsolatos érvek tekintetében az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a közösségi anyagi jogi szabályokat a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvének tiszteletben tartása érdekében úgy kell értelmezni, hogy a hatálybalépésüket megelőzően keletkezett jogviszonyokra csak annyiban vonatkoznak, amennyiben az ilyen értelmezés világosan következik e szabályok szövegéből, céljából és rendszertani elhelyezkedéséből (a 60. pontban hivatkozott Salumi-ítélet 9. pontja; a 60. pontban hivatkozott CT Control [Rotterdam] és JCT Benelux kontra Bizottság ítélet 22. pontja, a 60. pontban hivatkozott De Haan ítélet 13. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-42/96. sz., Eyckeler & Malt kontra Bizottság ügyben 1988. február 19-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-401. o.] 55. pontja, valamint a T-180/01. sz., Euroagri kontra Bizottság ügyben 2004. január 28-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-369. o.] 36. pontja).
- 117 Mindemellett meg kell jegyezni, hogy valamely intézmény hatáskörének kérdése előbbre való, mint az a kérdés, hogy mely anyagi jogi, illetve eljárásjogi szabályok alkalmazandók. Miután meghatározásra került, hogy egy intézmény valamely szerződés, illetve származékos jogforrás bizonyos rendelkezése alapján hatáskörrel rendelkezik valamely jogi aktus meghozatalára, azt kell meghatározni a folytatólagos alkalmazásra vonatkozó elvek alapján, hogy melyek az alkalmazandó anyagi jogi, illetve eljárásjogi szabályok.
- 118 Ezzel kapcsolatosan meg kell jegyezni, hogy a valamely jogi aktus jogalapját képező és az adott intézményt az adott jogi aktus meghozatalára jogosító rendelkezésnek a határozat elfogadásakor hatályosnak kell lennie (a Bíróság C-269/97. sz., Bizottság kontra Tanács ügyben 2000. április 4-én hozott ítéletének [EBHT 2000., I-2257. o.] 45. pontja; lásd tovább e tekintetben az Elsőfokú Bíróság T-310/00. sz., MCI kontra Bizottság ügyben 2004. szeptember 28-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-3253. o.] 78–114. pontját). Ezzel szemben a folytatólagos alkalmazásra vonatkozó elvek olyan anyagi jogi rendelkezések alkalmazásához vezethetnek, amelyek már nem hatályosak akkor, amikor a közösségi intézmény meghozza az adott jogi aktust.
- 119 Azzal, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (331) és (350)–(352) preambulumbekendésében a jogszabályok folytatólagos alkalmazhatóságával kapcsolatos elvekre hivatkozik a megtámadott határozat elfogadásával kapcsolatos hatásköre

fennállásának bizonyítására, összekeverte a vállalkozásokra vonatkozó anyagi jogi rendelkezést, vagyis az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdését, valamint a Bizottság eljárásra jogosító jogalapot, vagyis az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) és (5) bekezdését. Az alkalmazandó anyagi jogi rendelkezésből automatikusan azt vezette le, hogy hatáskörrel rendelkezik arra, hogy határozatát egy, időközben már hatályát veszített rendelkezésre alapozza. A Bizottság hatáskörével, az alkalmazandó anyagi joggal, valamint az eljárási joggal kapcsolatosan a Bizottság ezért jelentette ki még a tárgyalás során is, hogy „az első kettő [...] gyakorlatilag megegyezik”, illetve hogy a „hatáskörrel való felruházás szorosan az [alkalmazandó] anyagi joghoz kapcsolódik”.

120 Mindemellett mivel a 118. pontban hivatkozott ítélezési gyakorlatból kiderül, hogy egyrészt az adott jogi aktus jogalapját képező rendelkezésnek a határozat elfogadásakor hatályosnak kell lennie, másrészt az ESZAK-Szerződés 97. cikkének értelmében az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) és (5) bekezdése 2002. július 23-án lejárt, a Bizottság nem alapozhatta hatáskörét a fent hivatkozott, a megtámadott határozat meghozatalakor már nem hatályos rendelkezésekre, az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (1) bekezdésébe ütköző jogsértés megállapítása és a hivatkozott jogsértést elkövető vállalkozásokkal szembeni bírságkiszabás érdekében.

121 Végül a Bizottság azon érve, miszerint a Bíróság maga továbbra is alkalmazta az ESZAK-Szerződés 65. cikkét annak lejártát követően, meg kell jegyezni, hogy a Bizottság által hivatkozott ügyekben (62. pont) a közösségi bíróság olyan jogi aktusoknak a jogszerűségét vizsgálta, amelyeket a Bizottság akkor fogadott el az ESZAK-Szerződés alapján, amikor az utóbbi még hatályos volt. Ezek az ítéletek tehát nem támasztják alá a Bizottság azon érvelését, miszerint az ESZAK-Szerződés lejártát követően is fennállt a hatásköre arra, hogy az ESZAK-Szerződés valamely rendelkezése alapján határozatot hozzon.

122 A fentiek összességéből következően az első jogalap első részének helyt kell adni, és meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat jogellenes. Mindemellett a megtámadott határozat jogszerűtlensége ezzel kapcsolatosan nem annyira egyértelmű, hogy a T-27/03. sz. és a T-80/03. sz. ügyben előterjesztett, a megtámadott határozat

nem létezésének megállapítására irányuló keretesknek helyt lehessen adni (lásd e tekintetben a Bíróság C-137/92. P. sz., Bizottság kontra BASF és társai ügyben 1994. június 15-én hozott ítéletének [EBHT 1994., I-2555. o.] 52. pontját).

123 Ennélfogva a megtámadott határozatot a felperesekre nézve meg kell semmisíteni.

A költségekről

124 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel az alperes pervesztes lett, a felperesek kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére, ideértve a T-46/03. és a T-79/03. sz. ügyben felmerült ideiglenes intézkedés iránti eljárás költségeit is.

125 Az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 87. cikke 4. §-ának első bekezdése alapján az eljárásba beavatkozó tagállamok maguk viselik saját költségeiket. Az Olasz Köztársaság tehát maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (kibővített ötödik tanács)

a következőképpen határozott:

1) Az ESZAK-Szerződés 65. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/37.956 – „betonvas rúd”-ügy) 2002. december 17-én hozott

C(2002) 5087 végleges bizottsági határozatot megsemmisíti a SP SpA-ra, a Leali SpA-ra, az Acciaierie e Ferriere Leali Luigi SpA-ra, az Industrie Riunite Odolesi SpA-ra (IRO), a Lucchini SpA-ra, a Ferriera Valsabbia SpA-ra, a Valsabbia Investimenti SpA-ra és az Alfa Acciai SpA-ra nézve.

- 2) Az Elsőfokú Bíróság a Bizottságot kötelezi a saját, valamint az SP, a Leali, az Acciaierie e Ferriere Leali Luigi, az IRO, a Lucchini, a Ferriera Valsabbia, a Valsabbia Investimenti és az Alfa Acciai költségeinek viselésére, ideértve a T-46/03. és a T-79/03. sz. ügyben felmerült ideiglenes intézkedés iránti eljárás költségeit is.
- 3) Az Olasz Köztársaság maga viseli a saját költségeit.

Vilaras

Martins Ribeiro

Dehousse

Šváby

Jürimäe

Kihirdetve Luxembourgban, a 2007. október 25-i nyilvános ülésen.

E. Coulon

hivatalvezető

M. Vilaras

elnök

Tartalomjegyzék

Jogi háttér	II - 4336
Az ESZAK-Szerződés rendelkezései	II - 4336
Az ESZAK-Szerződés lejtárból fakadó versenyjogi kérdések kezelésének bizonyos szempontjairól szóló bizottsági közlemény	II - 4338
Közigazgatási eljárás	II - 4340
A megtámadott határozat	II - 4341
Eljárás	II - 4348
A felek kérelmei	II - 4350
A jogkérdésről	II - 4355
A felek érvei	II - 4356
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 4366
Előzetes megfontolások	II - 4366
A megtámadott határozatban felhozott jogalapról	II - 4367
Az ESZAK-Szerződés 65. cikkébe ütköző jogsértésnek az ESZAK-Szerződés lejtárta utáni megállapítására, illetve a bírság kiszabására vonatkozó bizottsági hatásköréről	II - 4375
– Az ESZAK-Szerződés és az EK-Szerződés közötti viszonyról	II - 4375
– Arról a kérdésről, hogy az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (4) és (5) bekezdése hatáskört biztosít-e a Bizottságnak a megtámadott határozat meghozatalára	II - 4377
A költségekről	II - 4382